

บทที่ 1.

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีส่วนสำคัญอย่างมากในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาช่วยพัฒนา กำลังคนอันเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งที่มีส่วนในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง การให้ การศึกษาได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ จะช่วยให้คนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติงานหรือ ประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นระดับการศึกษาที่สำคัญและกำลังได้รับความสนใจ จากนักการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทางด้านวิชาการ และวิชาชีพ (วสันต์ ธีรานุรักษ์ 2520 : 6) ที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ หรือเป็นแนวทางศึกษาต่อในระดับต่อไป รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการมัธยมศึกษาเป็นอย่าง ยิ่ง โดยได้มีการขยายการศึกษาระดับนี้ออกไปอย่างกว้างขวางตั้งแต่แผนพัฒนาการศึกษามับที่ 3 (2515-2519) (กระทรวงศึกษาธิการ 2515 : 51) ได้ระบุนให้มีการสร้างโรงเรียน ประจำอำเภอให้ครบทุกอำเภอในปีสุดท้ายของแผน พอมาช่วงของแผนพัฒนาการศึกษามับที่ 4 (2520-2524) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2524 : 71-72) ก็ได้มีการขยายปริมาณและปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ ความสภาพ ท้องถิ่นโดยคำนึงถึงสัดส่วนที่เสมอภาคกัน มีโครงการ เปิดโรงเรียนมัธยมระดับตำบลขึ้นในปี 2521 คิดเฉลี่ยแล้ว 5 ตำบล จะมีโรงเรียนมัธยมของรัฐบาล 1 โรงเรียน และในช่วงของแผน พัฒนาการศึกษามับที่ 5 (2525-2529) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2524 : 23) รัฐบาลได้เร่งรัดพัฒนาการการศึกษาทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในระดับมัธยมศึกษาได้มีเป้าหมายรับนักเรียนเพิ่มขึ้น โดยในระดับมัธยมต้นเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.5 ต่อปี และในระดับมัธยมปลายร้อยละ 7.2 ต่อปี มีเป้าหมายในการจัดตั้งโรงเรียน

มัธยมศึกษาเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 130 โรง และมีนโยบายปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ยังไม่ได้มาตรฐานใหม่มาตรฐานสูงขึ้น มีนโยบายปรับปรุงงานด้านวิชาการและระบบบริหารการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2524 : 237-248) ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา ที่ได้มีนโยบายปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาและมุ่งกระจายสถานศึกษาออกไปในที่ที่เหมาะสม ซึ่งในระดับมัธยมศึกษาปรับปรุงมาตรฐานโรงเรียนในด้านต่างๆ ให้สูงขึ้น รวมทั้งปรับปรุงระบบบริหารการศึกษาให้มีการประสานสัมพันธ์กันในทุกลักษณะการศึกษา และการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไปสู่ระดับจังหวัดและโรงเรียนใหม่มากที่สุด มีเป้าหมายกระจายโรงเรียนมัธยมต้นออกสู่ชนบทโดยในระหว่างแผนจะมีการสร้างโรงเรียนเพิ่มอีก 130 โรง และหากสถานะทางการเงินและทรัพยากรอำนวยจะพิจารณาขยายเป้าหมายการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมต้นอีก 120 โรงเรียน การขยายปริมาณโรงเรียนมัธยมอย่างรวดเร็ว เป็นการเปิดโอกาสทางด้านเสมอภาคทางการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 หมวด 2 แผนนโยบายการศึกษาของรัฐ ซึ่งกล่าวไว้ในข้อ 17 ว่า "รัฐพึงจัดและส่งเสริมการมัธยมศึกษาเพื่อประกันความเสมอภาคในโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับนี้ของพลเมือง โดยจัดให้สอดคล้องและสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน" (วสันต์ ธีรานุกฤษ 2520 : 3)

Carter V. Good ให้คำจำกัดความของการมัธยมศึกษาไว้ว่า การมัธยมศึกษา คือ การศึกษาที่วางแผนไว้สำหรับเยาวชนในวัย 12 ถึง 17 ปี เน้นหนักเพื่อเป็นเครื่องมือให้กับการเรียนรู้ แสดงออกและทำความเข้าใจกับสภาพความเป็นไปของชีวิตที่แท้จริงและเป็นการพัฒนาทัศนคติในการคิดค้น นิสัย และสาระอันเกี่ยวกับสังคม ร่างกายและสติปัญญา (Good 1959 : 491)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ข้อ 32 กล่าวว่า "การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาหลัง ประถมศึกษา มุ่งใหญ่เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดเพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจ รู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์ตนเองและสังคม

การศึกษาระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละประมาณ 3 ปี ในตอนต้นผู้ใหญ่เรียนได้เลือกเรียนกลุ่มวิชาการและวิชาชีพ ความถนัดและความสนใจอย่างกว้างขวาง ในตอนปลายผู้ใหญ่เรียนได้เน้นการเรียนกลุ่มวิชาผู้ใหญ่เรียนจะยึดเป็นอาชีพต่อไป" (วสันต์ ธีรานุกัมภ์ 2520 : 6)

ถ้าพิจารณาความสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว กล่าวได้ว่า มีความสำคัญอยู่ 2 ประการคือ ส่งเสริมผู้ที่จะเรียนต่อในระดับสูงและมุ่งหมายให้มีความชำนาญหรือได้รับการฝึกฝนที่จะออกไปประกอบอาชีพ เป็นกำลังคนระดับกลางของประเทศ จากความสำคัญและการขยายปริมาณอย่างรวดเร็วของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพควบคู่กันไป การจัดการมัธยมศึกษาจะเจริญก้าวหน้าและสามารถทำหน้าที่ในการให้การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด นอกจากจะขึ้นอยู่กับครูผู้สอนแล้ว ผู้บริหารยัง เป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง เมื่อพิจารณาหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมดว่ามีหน้าที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการคือ หน้าที่คานวิชาการ คานธุรการ และคานปกครอง ในบันทึกหน้าที่ทั้ง 3 คาน จัดว่าหน้าที่คานวิชาการ เป็นหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะดำเนินการให้การบริหารงานบรรลุตามเป้าประสงค์ของการศึกษาในระดับนี้

เกรียง เอี่ยมสกุล (2512 : 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า ครูใหญ่ทุกระดับการศึกษาพึงสำนึกไว้ว่างานคานวิชาการของโรงเรียนเป็นเรื่องสำคัญยิ่งกว่างานคานอื่น เพราะเป็นผลประโยชน์โดยตรงที่เด็กจะได้รับ การที่มีกระทรวงศึกษาธิการที่ดี การมีครู มีโรงเรียนที่ดี ก็เพื่อจัดให้เด็กได้รับประโยชน์จากงานวิชาการของโรงเรียนนั่นเอง ครูใหญ่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องมาตรฐานคุณภาพงานวิชาการ

สุคใจ เหล่าสุนทร (2505 : 7) ได้เน้นถึงความสำคัญของงานวิชาการอีกว่างานวิชาการเป็นงานหลัก งานบริหารเป็นงานบริการ เพื่อให้งานหลักดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานทางการศึกษามีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างสำคัญในเรื่องวิชาการและความเจริญเติบโตหรือพัฒนาการในคานทาง ๆ ของเยาวชน จึงนับได้ว่าเป็นหัวใจของหน่วยงานทางการศึกษา ความจำเป็นของงานวิชาการจึงเพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณ งานวิชาการจึงมีความสำคัญเป็นอันดับแรก

แวน มิลเลอร์ (Miller 1965 : 175) ยังได้กล่าวถึงงานสำคัญด้านวิชาการ อื่นๆ งานบริหารวิชาการ เป็นหัวใจของโรงเรียนและที่สำคัญมากที่สุดได้แก่ การจัดโปรแกรม การสอนและการปฏิบัติตามโปรแกรมการสอน รวมทั้งการวัดผล เพื่อจะได้ติดตามการเรียน การสอนทั้งของครูและนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการบริหารในการสอน เพื่อให้ การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีนั้น เป็นหน้าที่ของโรงเรียนจะละเลยเสียมิได้

ภิญโญ สาธร (2519 : 155) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนเป็นระบบสังคมระบบ หนึ่ง อาคารเรียน หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์ในการเรียนการสอนจะคืออย่างไรก็ตาม จะไร ความหมายถ้าคนอันประกอบควบคุมบริหารและครู ซึ่งเหล่านั้นไม่มีความสามารถพอ ไม่มี ความตั้งใจหรือพอใจจะให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การบริหารงานวิชาการจะบรรลุเป้าหมายได้ นอกจากผู้บริหารโรงเรียนแล้ว ขอมองอาศัยความร่วมมือจากครูและจากผู้ร่วมงานซึ่งมีความสำคัญต่อหน่วยงานมากเท่า ๆ กับผู้บริหารจะแตกต่างกันก็เฉพาะบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ

บุคคลหนึ่งซึ่งมีความสำคัญในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยเป็นคณะ กรรมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคือหัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าหมวดวิชา เป็น บุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารงานวิชาการ เพราะจะเป็นผู้ดูแลและใกล้ชิดกับครูผู้สอนใน แต่ละวิชาที่ตนรับผิดชอบมากที่สุด ถ้าหัวหน้าหมวดวิชามีความรู้ ความสามารถเอาใจใส่ใน หน้าที่เป็นอย่างดี งานวิชาการจะมีประสิทธิภาพ เพราะหัวหน้างานหมวดมีสิทธิเต็มที่ในการ ควบคุมดูแลครูผู้สอนให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เต็มความสามารถ (ภิญโญ สาธร 2519 : 129)

ชญู แสงศักดิ์ (2515 : 10-20) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทและงานในหน้าที่ ของหัวหน้าหมวดวิชาไว้ว่า มีหน้าที่รับผิดชอบทางวิชาการของโรงเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ หมวดวิชาหนึ่งมีหัวหน้าหนึ่งคน เพื่อทำหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ แก่ปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติงานของครูภายในสาขาของตน

นพรัตน์ จันทรปรณิก (2506 : 9-15) ได้เขียนบทความเรื่อง "งานของหัวหน้า สาขาวิชาในโรงเรียนมัธยม" สรุปใจความได้ดังนี้

หัวหน้าสายวิชาจะต้องเป็นผู้ส่งเสริม และคุมงานคณาธิการในสายวิชา จะต้องเป็นผู้สนับสนุนความคิดริเริ่มยอมรับและเผยแพร่กลวิธีสอนที่ดี ให้ความคิดเห็นใหม่ ๆ แก่ครูในสายวิชาวางโครงการทำงานให้เกิดความก้าวหน้าเพื่อรักษามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งหมายรวมถึงการรับนิคชอบค่านิยม

ผลดีของการมีหัวหน้าสายวิชาคือครูได้มีโอกาสปรับปรุงการสอน โดยเฉพาะหัวหน้าสายต้องปรับปรุงตนเองก่อนผู้อื่น เพื่อเป็นตัวอย่างและให้เกิดความสามารถจึงจะปรับปรุงการสอนของคนอื่นในสายวิชาของตนได้ ทำให้หัวหน้าสายมีความรับผิดชอบมากขึ้น

จากแนวความคิดของหลาย ๆ บุคคลดังกล่าวข้างต้น ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ ของหัวหน้าหมวดวิชาในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งหัวหน้าสายจำเป็นจะต้องมีความสามารถ หรือสมรรถภาพในการปฏิบัติงานและบริหารงานคณาธิการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสมรรถภาพหรือความสามารถในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาว่ามีคุณภาพของการปฏิบัติงานหรือความสามารถในการปฏิบัติงานวิชาการว่ามี ประสิทธิภาพในระดับใด ตลอดจนความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในค่านนี้ อันจะเป็นแนวทางในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในการจัดการ มัธยมศึกษาและเพื่อการพัฒนาของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู เกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู เกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

สมมติฐานการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครูเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. สมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการ เป็นการประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานในด้านวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา โดยประเมินจากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครู

2. การวิจัยเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับเฉพาะงานบริหารวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เฉพาะเขตการศึกษา 1 เท่านั้น

คำนิยามต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

สมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารงานวิชาการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ของหัวหน้าหมวดวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนให้ได้ผลดี ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวกับ หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร วิธีสอนและตารางสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน การนิเทศงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ

หัวหน้าหมวดวิชา หมายถึง ผู้มีตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

เขตการศึกษา 1 หมายถึง จังหวัดต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 1 ของประเทศไทย ตามหลักภูมิศาสตร์ ได้แก่ จังหวัดนครปฐม นครปฐม ปทุมธานี สมุทรสาคร สมุทรปราการ รวม 5 จังหวัด

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการและผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ครู หมายถึง ครูผู้สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร โดยได้ปฏิบัติงานในโรงเรียนนั้น ๆ มาแล้วอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ ม.1-ม.3 หรือ ม.1-ม.6 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป ในที่นี้รวมถึงโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษด้วย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ประโยชน์ที่ไต่จากการวิจัย

1. ผลของการวิจัยจะทำให้ทราบระดับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน

2. ผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา จะได้นำผลการวิจัยไปปรับปรุงการปฏิบัติงานอื่นจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพขึ้น

3. เป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารในการกำหนดแนวทางประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งการฝึกอบรมบุคลากรและการนิเทศงานทางด้านการบริหารงานวิชาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ลักษณะประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ทุกโรงเรียน จำนวน 24 โรงเรียน ภายในเขตการศึกษา 1 คือจังหวัด นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรสาคร และสมุทรปราการ รวม 5 จังหวัด

2. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

2.1 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา 24 โรงเรียน ได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือผู้ที่รักษาราชการในตำแหน่งดังกล่าว เป็นประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 48 คน

2.2 กลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 129 คน จากจำนวน 192 คน โดยการเปิดตารางของขนาดตัวอย่างที่ควรเลือกจากประชากรของ Krejcie and Morgan (1970:607-610) จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2.3 กลุ่มครูที่ปฏิบัติการสอน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 333 คน จากจำนวนทั้งสิ้น 2,460 คน โดยการเปิดตารางของขนาดตัวอย่างที่ควรเลือกจากประชากรของ Krejcie and Morgan เช่นเดียวกับกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 510 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการสอบถามแล้วรวบรวมข้อมูลและขอความเห็นจากกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูที่ปฏิบัติการสอนในหมวดวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check lists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้ามหาวิทยาลัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

4. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นขึ้นโดยการศึกษานานาชาติและการปฏิบัติงานของหัวหน้ามหาวิทยาลัย หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ตลอดจนหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงาน การศึกษาคนควาจาก ตำรา หนังสืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานของหัวหน้ามหาวิทยาลัย แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ใหญ่บริหารโรงเรียน หัวหน้ามหาวิทยาลัย และครู เป็นผู้พิจารณาประเมินสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้ามหาวิทยาลัยว่ามีสมรรถภาพในระดับใด

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษารื้อกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ตามเนื้อหาและโครงสร้าง เพื่อให้ข้อกระทงมีความตรงในการวัด แล้วปรับปรุงข้อกระทงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะไปศึกษาจริง เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปส่งให้ผู้ตอบทุกโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย และรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่า

ร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้า
หมวดวิชา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard
Deviation) ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ของ
กลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis
of Variance) ถ้าพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันก็จะทดสอบความแปรปรวนตามวิธี
ของเชฟเฟ้ (Scheffe) เพื่อหาว่าประชากรกลุ่มใดบ้างที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลำดับชั้นในการเสนอข้อมูล

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย
ขอบเขตของการวิจัย นิยามของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย
และวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับ

บทที่ 2 เอกสารอ้างอิงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย หน้าที่และความ
รับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชา ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและ
สมรรถภาพในการบริการงานวิชาการ ผลวิจัยของต่างประเทศ ผลวิจัยในประเทศ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล อันได้แก่วัตถุประสงค์ สมมติฐาน
ในการวิจัย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการ
วิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล กล่าวถึงลำดับการ
เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะได้นำเสนอในรูปแบบตาราง และสรุปผล
การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ จะได้อ่านโดยสรุป
ถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการ
วิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย